

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ ΓΚΙΚΑ
ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 903/06)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
6 Μαρτίου 2008

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση Γκικά κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Nina Vajić, *Πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Anatoli Kovler,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου,

και τον *Γραμματέα του Τμήματος*, Søren Nielsen.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 12 Φεβρουαρίου 2008.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω
ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 903/06) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Έλληνας υπήκοος Βασίλειος Γκίκας («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου τη 16^η Δεκεμβρίου 2005 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Αθηνών Α. Καλουτσάκη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από την εξουσιοδοτημένη εκπρόσωπο του πληρεξουσίου της, Γ. Σκιάνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 19 Φεβρουαρίου 2007, το Δικαστήριο απεφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση τη σχετική προς τη διάρκεια της διαδικασίας αίτηση. Δυνάμει του άρθρου 29 παρ. 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε να αποφανθεί ταυτοχρόνως επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1953 και διαμένει στην Αθήνα.

5. Στις 20 Νοεμβρίου 2000, ο προσφεύγων συνελλήφθη επ' αυτοφώρω για απάτη και ετέθη υπό προσωρινή κράτηση.

6. Στις 22 Νοεμβρίου 2000, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών κατεδίκασε τον προσφεύγοντα σε φυλάκιση τριών ετών με αναστολή (απόφαση 92457/2000).

7. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων ήσκησε έφεση και αφέθη ελεύθερος.

8. Δικάσιμος ενώπιον του Εφετείου ορίσθηκε αρχικώς η 2^α Μαρτίου 2005. Κατά την ημερομηνία αυτή, ο προσφεύγων δήλωσε ασθένεια και ζήτησε την αναβολή της συζήτησεως.

9. Η συζήτηση ανεβλήθη για τις 15 Ιουνίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία το Εφετείο Αθηνών επικύρωσε την καταδίκη του προσφεύγοντος και μείωσε την ποινή του σε φυλάκιση οκτώ μηνών με αναστολή (απόφαση 7031/2005).

10. Στις 18 Νοεμβρίου 2005, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως. Δικάσιμος ορίσθηκε η 10^η Νοεμβρίου 2006, αλλά ανεβλήθη για τις 20 Απριλίου 2007 κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντος, λόγω ελλείψεως νομιμοποίησης του πληρεξουσίου δικηγόρου.

11. Από τον φάκελο της δικογραφίας προκύπτει ότι ήδη η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον του Αρείου Πάγου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

12. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, λόγω της διάρκειας της διαδικασίας, παραβιάστηκε η αρχή της «ευλόγου προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

13. Η περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη, είχε ως αφετηρία την 20ή Νοεμβρίου 2000, ημερομηνία κατά την οποία συνελήφθη ο προσφεύγων, και δεν έχει ακόμα λήξει. Επομένως, έχει ήδη διαρκέσει πλέον των επτά ετών, για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

14. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως. Περαιτέρω, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε άλλον λόγο απαραδέκτου. Αρμόζει, επομένως, να γίνει δεκτή.

B. Επί της ουσίας

15. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν υπήρξε υπερβολική και ότι οι αρμόδιες δικαστικές αρχές ενήργησαν με σπουδή, ενώ ο προσφεύγων αιτήθηκε δύο φορές την αναβολή της διαδικασίας.

16. Ο προσφεύγων αντικρούει τη θέση αυτή της Κυβερνήσεως.

17. Το Δικαστήριο υπομνήσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier και Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. προσφυγής 25444/94, παρ. 67, ΕΔΑΔ 1999-II).

18. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. *Δαλίδης κατά Ελλάδος*, αριθ. προσφυγής 26763/04, παρ. 12-16, απόφαση της 21^{ης} Σεπτεμβρίου 2006).

19. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να αχθεί σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η υπόθεση δεν ήταν ιδιαίτεως πολύπλοκη και ότι, σε κάθε περίπτωση, κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν δικαιολογεί τα τέσσερα έτη τα οποία διήρκεσε η διαδικασία ενώπιον του Εφετείου. Βεβαίως, ο προσφεύγων αιτήθηκε την αναβολή της συζητήσεως ενώπιον του Εφετείου και του Αρείου Πάγου, γεγονός το οποίο είχε ως συνέπεια μία καθυστέρηση εννέα μηνών περίπου. Εντούτοις, ακόμα και αν δεχθούμε την περίοδο αυτή, η οποία δεν δύναται να καταλογισθεί στην Κυβέρνηση, τούτο δεν αναιρεί το γεγονός ότι η μέχρι σήμερα συνολική διάρκεια της διαδικασίας δεν θα ηδύνατο να θεωρηθεί ως εύλογη.

20. Λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν συνάδει προς την περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

21. Ο προσφεύγων παραπονείται, τέλος, ότι η προσωρινή του κράτηση από 20 έως 22 Νοεμβρίου 2000 δεν είναι νόμιμη κατά την έννοια της Συμβάσεως. Ο προσφεύγων επικαλείται το άρθρο 5 παρ. 1, 3 και 4, το οποίο ορίζει τα εξής :

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(...)

γ) εάν συνελήφθη και κρατήται όπως οδηγηθή ενώπιον της αρμοδίας δικαστικής αρχής εις την περίπτωσιν ευλόγου υπονοίας ότι διέπραξεν αδίκημα, ή υπάρχουν λογικά δεδομένα προς παραδοχήν της ανάγκης όπως ούτος εμποδισθή από του να διαπράξῃ αδίκημα ή δραπετεύσῃ μετά την διάπραξιν τούτου,

(...)

3. Παν πρόσωπον συλληφθέν ή κρατηθέν, υπό τας προβλεπομένας εν παραγράφω 1 γ) του παρόντος άρθρου συνθήκας οφείλει να παραπεμφθή συντόμως ενώπιον δικαστού ή ετέρου δικαστικού λειτουργού νομίμως εντεταλμένου όπως εκτελή δικαστικά καθήκοντα, έχει δε το δικαίωμα να δικασθή εντός λογικής προθεσμίας ή απολυθή κατά την διαδικασίαν. Η απόλυσις δύναται να εξαρτηθή από εγγύησιν εξασφαλίζουσιν την παράστασιν του ενδιαφερομένου εις την δικάσιμον.

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου ίνα τούτο αποφασίσει εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

22. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι κατά το άρθρο 35 παρ. 1 της Συμβάσεως δύναται να επιληφθεί υποθέσεως μόνον «εντός προθεσμίας έξι μηνών από της ημερομηνίας της τελεσίδικης εθνικής αποφάσεως». Ο κανόνας αυτός συνιστά παράγοντα της ασφαλείας του δικαίου (βλ. *De Wilde, Ooms και Versyp κατά Βελγίου*, απόφαση της 28ης Μαΐου 1970, série A n° 12, σελ. 29-30, παρ. 50), ανταποκρινόμενος ταυτόχρονα στην ανάγκη να παρασχεθεί στον ενδιαφερόμενο μία επαρκής προθεσμία σκέψεως προκειμένου να του επιτρέψει να εκτιμήσει την σκοπιμότητα της καταθέσεως προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου και να καθορίσει το περιεχόμενό της (*Iordache κατά Ρουμανίας* (déc.), αριθ. προσφυγής 55092/00, απόφαση της 23ης Μαρτίου 2004). Σημειώνει έτσι το χρονικό όριο του ελέγχου ο οποίος ασκείται από το Δικαστήριο και υποδεικνύει ταυτόχρονα στους ιδιώτες και στις δημόσιες αρχές το διάστημα πέρα από το οποίο ο έλεγχος αυτός δεν είναι πλέον δυνατός (βλ. *Walker κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), αριθ. προσφυγής 34979/97, ΕΔΑΔ 2000-I, *Kadikis κατά Λετονίας* (n° 2) (déc.), αριθ. προσφυγής 62393/00, απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2003).

23. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος έληξε στις 22 Νοεμβρίου 2000, ήτοι πέντε περίπου έτη πριν από την ημερομηνία κατά την οποία εισήχθη η παρούσα προσφυγή.

Ως εκ τούτου, η προσφυγή είναι κατά το μέρος αυτό εκπρόθεσμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 1 και 4 της Συμβάσεως.

24. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι :

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

25. Ο προσφεύγων ζητά 210.000 ευρώ για την ηθική ζημία, την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη.

26. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις του προσφεύγοντος.

27. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επιμήκυνση της επίδικης διαδικασίας πέραν της «ευλόγου προθεσμίας» προξένησε στον προσφεύγοντα βεβαία ηθική ζημία, η οποία δικαιολογεί την καταβολή αποζημιώσεως. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, συμφώνως προς το άρθρο 41, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 4.000 ευρώ για την αιτία αυτή, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

28. Ο προσφεύγων δεν υποβάλλει αίτημα επιδικάσεως εξόδων και δικαστικής δαπάνης.

29. Επομένως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος επιδικάσεως ποσού για την αιτία αυτή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

30. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσανυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή ως παραδεκτή όσον αφορά τη σχετική προς την υπερβολική διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας αιτίαση, και την απορρίπτει κατά τα λοιπά.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

3. *Κρίνει* ότι

εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως, 4.000 (τέσσερις χιλιάδες) ευρώ για ηθική ζημία, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποιήσεως κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 6 Μαρτίου 2008 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

- υπογραφή -

Søren Nielsen

Γραμματέας

- υπογραφή -

Nina Vajić

Πρόεδρος